

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ทำการศึกษาเกี่ยวข้องกับสภาพการผลิตปลาชะโดในกระชัง ต้นทุนผลตอบแทนในการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร การศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาตัวอย่างจำนวน 19 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง ในเขตอำเภอชุมแสง และอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ คือ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว แรงงานในครัวเรือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การได้รับการอบรม การเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้ผลิตปลาชะโดในกระชัง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการผลิตปลาชะโดในกระชัง คือ ประสิทธิภาพในการเลี้ยง อาชีพที่ทำควบคู่กับการผลิต ประเภทการผลิต วัสดุที่ใช้สร้างกระชัง จำนวนกระชังที่ทำการผลิต ขนาดของกระชัง เงินทุนและแหล่งเงินทุน การกู้ยืมเงินมาทำการลงทุนทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตปลาชะโดในกระชัง แบ่งออกเป็น พันธุ์ปลาชะโด ได้แก่ การจัดหาพันธุ์ปลา การขนส่งพันธุ์ปลา อัตรารอด ช่วงเวลาของการปล่อยลูกปลาลงในกระชัง โครงการในอนาคต

อาหารปลาชะโด ได้แก่ อาหารที่ใช้เลี้ยงลูกปลา อาหารที่ใช้เลี้ยงปลาใหญ่ ช่วงเวลาของการให้อาหารปลา

การใช้ยาป้องกันศัตรูและโรคในกระชังปลา ได้แก่ โรคที่พบมาก อาการของโรคที่พบ ยาที่ใช้ในการรักษาโรค สาเหตุของการเกิดโรค

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับราคาและตลาดปลาชะโด การทราบราคาก่อนการขาย การกำหนดราคา ความพอใจในการขาย ราคาสูงสุดต่ำสุด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหาร ค่าสร้างกระชัง ค่าจ้างแรงงาน ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ราคาขาย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตปลาชะโดในกระชัง ได้แก่ ปัญหาในการเลี้ยง การดูแลรักษา การเก็บผลผลิต การจัดจำหน่าย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกษตรกรผู้เลี้ยงต้องการ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่จะทำให้เกษตรกรเลิกทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ โดยทั่วไปของเกษตรกร

จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังสามารถจำแนกตามเพศได้ดังตารางที่ 1 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีจำนวน 12 รายหรือร้อยละ 63.16 และเพศหญิงมีจำนวน 7 รายหรือร้อยละ 36.84

1) เพศของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง
ตารางที่ 1 จำนวนผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังจำแนกตามเพศ

เพศ	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	12	63.16
หญิง	7	36.84
รวม	19	100.00

2) อายุ

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 40 - 49 ปี มีจำนวน 7 รายหรือร้อยละ 36.84 รองลงมาได้แก่ ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในช่วงอายุ 50 - 59 ปี มีจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 26.32 ส่วนผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในช่วงอายุ 30 - 39 ปี มีจำนวน 4 รายหรือร้อยละ 21.05 สำหรับผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในช่วงอายุ 60 - 69 ปี มีจำนวน 2 รายหรือร้อยละ 10.53 และผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในช่วงอายุ 70 - 79 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 รายหรือร้อยละ 5.26

ตารางที่ 2 จำนวนของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในช่วงอายุต่าง ๆ

ช่วงอายุ (ปี)	ผู้ทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
30 - 39	4	21.05
40 - 49	7	36.84
50 - 59	5	26.32
60 - 69	2	10.53
70 - 79	1	5.26
รวม	19	100.00

$$\begin{aligned} \bar{X} &= 47.89 & \text{อายุสูงสุด} &= 72 \\ \text{S.D} &= 10.91 & \text{อายุต่ำสุด} &= 30 \end{aligned}$$

3) การศึกษา

การศึกษาของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 17 รายหรือร้อยละ 89.47 มีความรู้ระดับประถมศึกษา ส่วนผู้เลี้ยงที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 และผู้เลี้ยงที่มีความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

ตารางที่ 3 จำนวนของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังจำแนกตามการได้รับการศึกษาระดับต่าง ๆ

ระดับการศึกษา	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	1	5.26
ระดับประถมศึกษา	17	89.47
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1	5.26
รวม	19	100.00

4) จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน มีจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 47.37 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 - 6 คน มีจำนวน 8 รายหรือร้อยละ 42.11 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 7 - 8 คน มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 9 - 10 คน มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยมีอายุ 13 ปีขึ้นไป จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป 2 - 3 คน มีจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 47.37 รองลงมา ได้แก่ผู้เลี้ยงที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป 4 - 5 คน มีจำนวน 8 รายหรือร้อยละ 42.11 ส่วนผู้เลี้ยงที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป 6 - 7 คน มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 และผู้เลี้ยงส่วนน้อยที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป 8 - 9 คน มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3 - 4	9	47.37
5 - 6	8	42.11
7 - 8	1	5.26
9 - 10	1	5.26
รวม	19	100.00

ตารางที่ 5 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังที่อยู่ในวัยแรงงานโดยมีอายุ 13 ปีขึ้นไป

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป (คน)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2-3	9	47.37
4-5	8	42.11
6-7	1	5.26
8-9	1	5.26
รวม	19	100.00

5) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่

จำนวนครั้งที่ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่เคยมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีจำนวน 10 รายหรือร้อยละ 52.63 โดยมีการติดต่อ 1 - 5 ครั้งในรอบปี มีจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 47.37 และติดต่อ 5 ครั้งในรอบปีขึ้นไป มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 และมีผู้เลี้ยงส่วนน้อยที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 47.37

ตารางที่ 6 จำนวนครั้งที่ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่

จำนวนครั้งที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ครั้งในรอบปี)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เคยมีการติดต่อ	9	47.37
เคยมีการติดต่อ	10	52.63
1 - 5 ครั้ง	9	47.37
5 ครั้งขึ้นไป	1	5.26
รวม	19	100.00

6) การฝึกอบรม

การได้รับการฝึกอบรมในการทำการเลี้ยงปลาในกระชัง จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังที่เคยได้รับการอบรมเพียง 1 รายหรือร้อยละ 5.26 และมีผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเลย 18 รายหรือร้อยละ 94.74

ตารางที่ 7 การได้รับการฝึกอบรมในการทำการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

การได้รับการอบรม	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เคยได้รับการอบรม	1	5.26
ไม่เคยได้รับการอบรม	18	94.74
รวม	19	100.00

7) การเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังทั้ง 19 ราย ไม่มีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังเลย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการผลิตปลาชะโดในกระชัง

2.1) ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

การศึกษาประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ จำนวน 4 รายหรือร้อยละ 21.05 มีประสบการณ์ในการเลี้ยง 10 ปี รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการเลี้ยง 15 ปี มีจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.79 สำหรับผู้เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง 6, 7 และ 8 ปี มีจำนวนผู้เลี้ยงเท่ากัน คือ มีจำนวน 2 รายหรือร้อยละ 10.53 และผู้เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง 12, 13, 17 และ 20 ปี มีจำนวนผู้เลี้ยงเท่ากัน คือ มีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

2.2) อาชีพ

อาชีพเดิมก่อนมาเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 9 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังส่วนใหญ่ จำนวน 13 รายหรือร้อยละ 68.42 เคยมีอาชีพเลี้ยงปลานู่มาก่อน และมีผู้เลี้ยงจำนวน 3 รายเท่ากัน หรือร้อยละ 15.79 ที่มีอาชีพเดิม คือ รับจ้างทั่วไป และประมงน้ำตื้น

ตารางที่ 8 ประสบการณ์ของผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

ระยะเวลาที่เลี้ยงมาแล้ว (ปี)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
6	2	10.53
7	2	10.53
8	2	10.53
9	2	10.53
10	4	21.05
12	1	5.26
13	1	5.26
15	3	15.79
17	1	5.26
20	1	5.26
รวม	19	100.00

ตารางที่ 9 อาชีพเดิมก่อนมาเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

อาชีพเดิม	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รับจ้างทั่วไป	3	15.79
เลี้ยงปลานู	13	68.42
ประมงน้ำตื้น	3	15.79
รวม	19	100.00

2.3) อาชีพอื่นที่ทำควบคู่กับการเลี้ยงปลาชะโด

อาชีพอื่นที่ทำควบคู่กับการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 26.32 ไม่มีอาชีพอื่นที่ทำควบคู่กับการเลี้ยงปลาชะโด ผู้เลี้ยงจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 26.32 ทำอาชีพรับจ้างทั่วไปควบคู่กับการเลี้ยงปลา ผู้เลี้ยงจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 26.32 ทำอาชีพค้าขายควบคู่กับการเลี้ยงปลา ผู้เลี้ยงจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.78 ทำอาชีพประมงน้ำตื้นควบคู่กับการเลี้ยงปลา และผู้เลี้ยงส่วนน้อยจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 ทำฟาร์มเลี้ยงปลาในบ่อควบคู่กับการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

ตารางที่ 10 อาชีพอื่นที่ทำควบคู่กับการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

อาชีพที่ทำควบคู่	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มี	5	26.32
ประมงน้ำตื้น	3	15.78
รับจ้างทั่วไป	5	26.32
ทำฟาร์มเลี้ยงปลาในบ่อ	1	5.26
ค้าขาย	5	26.32
รวม	19	100.00

2.4) ลักษณะการเลี้ยง

การศึกษาถึงลักษณะการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง พบว่าเกษตรกรทั้งหมดเป็นเจ้าของกิจการ โดยใช้ไม่จริงในการสร้างกระชัง

2.5) จำนวนกระชัง

จำนวนกระชังที่ใช้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 7 รายหรือร้อยละ 36.84 มี 1 กระชัง รองลงมาผู้เลี้ยง 5 รายหรือร้อยละ 26.32 มี 2 และ 3 กระชัง และผู้เลี้ยงส่วนน้อยคือ จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 มี 4 และ 5 กระชัง

ตารางที่ 11 จำนวนกระชังที่ใช้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง

จำนวนกระชัง	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	7	36.84
2	5	26.32
3	5	26.32
4	1	5.26
5	1	5.26
รวม	19	100.00

2.6) การกู้ยืมเงินมาลงทุน

การขอกู้ยืมเงินมาทำการลงทุนในการผลิตปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ จำนวน 16 รายหรือร้อยละ 84.21 ไม่ได้กู้ยืมเงินมาลงทุน และผู้เลี้ยงส่วนน้อย จำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.79 มีการกู้ยืมเงินมาทำการลงทุน

ตารางที่ 12 การขอกู้ยืมเงินมาทำการลงทุนในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

การกู้ยืมเงิน	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้กู้ยืมเงิน	16	84.21
กู้ยืมเงิน	3	15.79
รวม	19	100.00

การกู้ยืมเงินจะกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) จำนวน 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 10 และ 15 บาทต่อปี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

3.1) แหล่งพันธุ์ปลาชะโด

จากการศึกษาแหล่งที่ซื้อพันธุ์ปลาชะโด พบว่าทั้ง 19 รายหรือร้อยละ 100.00 มีการซื้อจากพ่อค้าลูกปลาชะโดขายส่ง โดยที่ผู้ขายลูกปลาชะโดมีที่อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และในการจัดซื้อสามารถจัดหาได้ตามที่ต้องการ โดยมีผู้เลี้ยงจำนวน 18 รายหรือร้อยละ 94.74 ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งลูกปลา และมีผู้เลี้ยงจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งลูกปลา คือ 200 ตัว/บาท

3.2) อัตราการรอดตายของปลาชะโด

อัตราการรอดตายของปลาชะโด จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ จำนวน 8 รายหรือร้อยละ 42.11 มีอัตราการรอดตายของปลาชะโด 80 เปอร์เซ็นต์ รองลงมามีผู้เลี้ยงจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 26.32 มีอัตราการรอดตายของปลาชะโด 85 เปอร์เซ็นต์ มีผู้เลี้ยงจำนวน 4 รายหรือร้อยละ 21.05 มีอัตราการรอดตายของปลาชะโด 90 เปอร์เซ็นต์ และผู้เลี้ยงส่วนน้อย จำนวนอย่างละ 1 รายหรือร้อยละ 5.26 มีอัตราการรอดตาย 70 และ 95 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 13 อัตราการรอดตายของปลาชะโด

อัตราการรอดตาย	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
70	1	5.26
80	8	42.11
85	5	26.32
90	4	21.05
95	1	5.26
รวม	19	100.00

นอกจากนี้จากการศึกษาการนำลูกปลาแช่ยาก่อนปล่อยลงกระชัง พบว่าทั้ง 19 ไม่มีการแช่ยาก่อนปล่อยลูกปลาลงในกระชัง

เวลาที่ใช้ในการปล่อยลูกปลา จากตารางที่ 14 จะเห็นผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ จำนวน 17 ราย หรือร้อยละ 89.48 จะไม่คำนึงถึงเวลาในการปล่อยลูกปลา และมีผู้เลี้ยงส่วนน้อยอย่างละ 1 ราย หรือร้อยละ 5.26 ที่ปล่อยลูกปลาในตอนเช้า - เย็น และตอนเย็น

ตารางที่ 14 เวลาที่ใช้ในการปล่อยลูกปลา

เวลาที่ใช้ในการปล่อย	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่คำนึงถึงเวลา	17	89.48
เช้า - เย็น	1	5.26
เย็น	1	5.26
รวม	19	100.00

การศึกษากการปล่อยลูกปลาลงในกระชัง พบว่าทั้ง 19 รายจะทำการปล่อยลูกปลาเพียงครั้งเดียว แล้วเลี้ยงจนกระทั่งจับหมด อาหารที่ใช้เลี้ยงลูกปลาชะโดในกระชังจะเป็นปลาทะเลพวกปลาเบ็ด นำมาเข้าเครื่องบด ส่วนอาหารที่ใช้เลี้ยงปลาชะโดขนาดใหญ่อายุมากกว่า 4 เดือนขึ้นไปจะเป็นปลาทะเลพวกปลาเบ็ด นำมาสับให้มีขนาดเล็ก (แต่ไม่ละเอียด) โดยหาซื้ออาหารมาจากพ่อค้าขายอาหารในพื้นที่ ราคา กิโลกรัมละ 8.50 บาท

3.3) อาหารปลาชะโด

จำนวนครั้งในการให้อาหารลูกปลาชะโดขนาดเล็ก จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 12 รายหรือร้อยละ 63.16 จะให้อาหารลูกปลาชะโดวันละ 2 ครั้ง รองลงมาผู้เลี้ยงจำนวน 6 รายหรือร้อยละ 31.58 จะให้อาหารลูกปลาวันละ 1 ครั้ง และมีผู้เลี้ยงจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 จะให้อาหารลูกปลาวันละ 3 ครั้ง

ตารางที่ 15 จำนวนครั้งในการให้อาหารลูกปลาระยะโดยขนาดเล็ก

จำนวนครั้งในการให้อาหาร (ต่อวัน)	ผู้เลี้ยงปลาระยะโตในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	6	31.58
2	12	63.16
3	1	5.26
รวม	19	100.00

3.4) เวลาในการให้อาหารลูกปลาระยะโต

เวลาในการให้อาหารลูกปลาระยะโต จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 12 รายหรือร้อยละ 63.16 จะให้อาหารช่วงเช้า - เย็น รองลงมาผู้เลี้ยงจำนวน 6 รายหรือร้อยละ 31.58 จะให้อาหารช่วงเช้า และมีผู้เลี้ยงจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 จะให้อาหารช่วงเช้า กลางวัน และเย็น

ตารางที่ 16 เวลาในการให้อาหารลูกปลาระยะโต

เวลาในการให้อาหาร	ผู้เลี้ยงปลาระยะโตในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เช้า	16	31.58
เช้า-เย็น	12	63.16
เช้า กลางวัน เย็น	1	5.26
รวม	19	100.00

3.5) จำนวนครั้งและเวลาในการให้อาหารปลาระยะโตขนาดใหญ่

จำนวนครั้งและเวลาในการให้อาหารปลาระยะโตขนาดใหญ่ จากตารางที่ 17 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงทั้งหมด 19 จะให้อาหารปลาระยะโตขนาดใหญ่วันละ 1 ครั้ง โดยมีผู้เลี้ยงจำนวน 18 รายหรือร้อยละ 94.74 จะให้อาหารในช่วงเช้า และมีผู้เลี้ยงจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 จะให้อาหารในช่วงกลางวัน ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 17 จำนวนครั้งในการให้อาหารปลาขนาดใหญ่

จำนวนครั้งในการให้อาหาร (ต่อวัน)	ผู้เลี้ยงปลาขนาดใหญ่	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	19	100.00
รวม	19	100.00

ตารางที่ 18 เวลาในการให้อาหารปลาขนาดใหญ่

เวลาในการให้อาหาร	ผู้เลี้ยงปลาขนาดใหญ่	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เช้า	18	94.74
กลางวัน	1	5.26
รวม	19	100.00

ในอนาคตถ้าหากราคาอาหารที่ใช้เลี้ยงปลาสูงขึ้น ผู้ที่ทำการเลี้ยงจะไม่ทำการเลี้ยงอีกต่อไป เพราะว่าจะประสบกับปัญหาการขาดทุน เนื่องจากราคาอาหารสูงขึ้น แต่ราคาขายปลาสดยังคงเท่าเดิม และมีแนวโน้มจะลดลงอีกด้วย

3.6) การใช้ยาป้องกันศัตรูและโรคปลาขนาดใหญ่

โรคที่พบบ่อยในการเลี้ยงปลาขนาดใหญ่ จากการศึกษาพบว่า การเลี้ยงปลาขนาดใหญ่จะมีโรคที่พบบ่อย ๆ ดังนี้

1. ตัวเหลือง
2. เก็ดคพอง
3. พยาธิภายนอก (เห็บปลา)
4. ดาโปน
5. แผลเน่า
6. ซ็อค

7. ควงสว่าง

8. กกหูแดง

อาการของโรค โดยมีอาการดังนี้

1. ซีด
2. ตัวเหลืองซีด
3. เกิดคางทูมออกมา
4. มีบาดแผลตามลำตัวและครีบ
5. ตาโปนออกมา
6. มีพยาธิภายนอกมาเกาะ เช่น เห็บปลา หนอนสมอ
7. ควงสว่าง
8. กกหูบวมแดง
9. ซีกเหงือกบานออก

ยารักษาโรค มียาที่ใช้ในการรักษาโรคดังนี้

1. ซัลฟา ใช้รักษาอาการเกิดคางทูม ตาฝ้า ตาโต
2. ยาเหลือง ใช้รักษาอาการตัวเหลือง บาดแผล พยาธิภายนอก
3. เพนนิซิลิน 5 แสน ใช้รักษาอาการทั่วไป
4. ออกซี ใช้รักษาอาการทั่วไป
5. เตตราไซคลีน ใช้รักษาอาการทั่วไป

จากการศึกษาการใช้ยาภายหลังจากการปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชัง พบว่าทั้ง 19 จะมีการใช้ยาก่อนการปล่อยลงเลี้ยง และเมื่อปลาเป็นโรคจะทำการแก้ไขโดยการงดอาหาร 1 - 2 วัน และใช้ยารักษาโรคผสมกับอาหาร (การงดอาหารเป็นการทำให้ปลาหิว และเมื่อใช้ยากับอาหารจะทำให้ปลากินมากเพราะปลาหิว) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ปลาเป็นโรค คือ

1. คุณภาพน้ำไม่ดี
  2. มีสารพิษปะปนมากับน้ำโดยเฉพาะหลังฝนตก
  3. ให้ปลาสดมากเกินไป
  4. ปล่อยปลาหนาแน่นมากเกินไป
- 3.7) การเก็บผลผลิต

จากการศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังทั้ง 19 ราย พบว่า มีระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 6 - 10 เดือน โดยมีน้ำหนักเฉลี่ยประมาณ 1 - 1.5 กิโลกรัม

การจับปลาขาย ผู้เลี้ยงจะไม่คำนึงถึงเวลา โดยจะทำในช่วงเช้า กลางวัน หรือเย็นก็ได้ ถึงเอาความสะดวก แต่โดยมากจะจับช่วงเช้า เพราะสะดวกที่จะนำไปแปรรูป ณ ที่งั้นนั้น

จำนวนครั้งในการเก็บเกี่ยวผลผลิต จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดส่วนใหญ่จำนวน 17 รายหรือร้อยละ 89.47 จะจับครั้งเดียวหมด และผู้เลี้ยงจำนวน 2 รายหรือร้อยละ 10.53 จะจับหลายครั้งหมด

ตารางที่ 19 จำนวนครั้งในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การเก็บเกี่ยวผลผลิต	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จับครั้งเดียวหมด	17	89.47
จับหลายครั้ง	2	10.53
รวม	19	100.00

ฤดูกาลการเก็บเกี่ยวผลผลิต จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังทั้งหมดจะทำการจับเมื่อปลา มีขนาดตามที่ต้องการของตลาด คือ มีน้ำหนักประมาณ 1 - 1.5 กิโลกรัม หรือใช้เวลาในการเลี้ยงทั้งหมด 6 เดือนขึ้นไป โดยไม่มีการคำนึงถึงฤดูกาลในการจับ

สาเหตุที่ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต จากตารางที่ 20 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 16 รายหรือร้อยละ 84.21 เจ้าของฟาร์มไปบอกขายให้กับพ่อค้า และผู้เลี้ยงจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.79 จะมีพ่อค้ามาติดต่อซื้อที่ฟาร์ม

ตารางที่ 20 สาเหตุที่ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต

สาเหตุที่ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีพ่อค้ามาติดต่อซื้อที่ฟาร์ม	3	15.79
เจ้าของฟาร์มไปบอกขายให้พ่อค้า	16	84.21
รวม	19	100.00

3.8) โครงการในอนาคต

จากการศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง พบว่าผู้เลี้ยงทั้งหมดมีความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพ เนื่องจากการไม่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยง เพราะอาหารที่ใช้เลี้ยงมีราคาแพง

และปัญหาเรื่องโรค การปรับปรุงกิจการฟาร์มปลาชะโด จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงทั้งหมดไม่มีความคิดที่จะปรับปรุงกิจการของตนเอง แต่จะทำการทดลองเลี้ยงปลาชนิดอื่นๆ แทน เช่น ปลา กดแก้ว เป็นต้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับราคาและตลาดปลาชะโด

4.1) แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับราคาปลาชะโด

แหล่งที่ทราบราคาซื้อขายปลาชะโด จากตารางที่ 21 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง จำนวน 14 รายหรือร้อยละ 73.68 จะทราบราคาซื้อขายจากเพื่อนบ้าน และผู้เลี้ยงจำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 26.32 จะทราบราคาซื้อขายปลาจากแม่ค้า

4.2) การกำหนดราคา

การกำหนดราคา จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 17 รายหรือร้อยละ 89.48 แม่ค้าจะเป็นผู้กำหนดราคา รองลงมามีผู้เลี้ยงจำนวนอย่างละ 1 รายหรือร้อยละ 5.26 ที่มี การซื้อขายตามราคาที่ได้ตกลงกัน และเป็นผู้กำหนดราคาเอง

ตารางที่ 21 แหล่งที่ทราบราคาซื้อขายปลาชะโด

แหล่งที่ทราบราคาซื้อขาย	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพื่อนบ้าน	14	73.68
แม่ค้า	5	26.32
รวม	19	100.00

ตารางที่ 22 การกำหนดราคา

การกำหนดราคา	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แม่ค้าเป็นผู้กำหนด	17	89.48
ขายตามราคาที่ได้ตกลงกัน	1	5.26
กำหนดเอง	1	5.26
รวม	19	100.00

4.3) ความพอใจในราคาขาย

ความพอใจในราคาขาย จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จำนวน 18 รายหรือร้อยละ 94.74 ไม่มีความพอใจในราคาขาย และมีผู้เลี้ยงส่วนน้อยที่พอใจในราคาขาย โดยมีจำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

ตารางที่ 23 ความพอใจในราคาขาย

ความพอใจในราคาขาย	ผู้เลี้ยงปลาทะโคในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พอใจ	1	5.26
ไม่พอใจ	18	94.74
รวม	19	100.00

ความพอใจในราคาขายปลาทะโคสด จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีความพอใจที่ราคา 40 บาทขึ้นไป มีจำนวน 18 รายหรือร้อยละ 94.74 และผู้เลี้ยงส่วนน้อย จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 พพอใจในราคาปัจจุบัน

ตารางที่ 24 ความพอใจในราคาขายปลาทะโคสด

ราคาขายปลาทะโคสด (ต่อกิโลกรัม)	ผู้เลี้ยงปลาทะโคในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ราคาในปัจจุบัน	1	5.26
40 บาทขึ้นไป	18	94.74
รวม	19	100.00

4.3) การทราบราคาขายก่อนขาย

การทราบราคาขายก่อนขาย จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ทราบราคาขายก่อนขาย จำนวน 18 รายหรือร้อยละ 94.74 และมีผู้เลี้ยงส่วนน้อยที่ไม่ทราบราคาขายก่อนขาย จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26

ตารางที่ 25 การทราบราคาขายก่อนขาย

การทราบราคาขาย	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เจ้าของฟาร์มทราบราคาขายก่อนขาย	18	94.74
เจ้าของฟาร์มไม่ทราบราคาขายก่อนขาย	1	5.26
รวม	19	100.00

4.4) ราคาซื้อขาย

ราคาซื้อขายสูงสุด จากตารางที่ 26 จะเห็นว่าผู้ส่วนใหญ่ จำนวน 9 รายหรือร้อยละ 47.37 มีราคาซื้อขายสูงสุดที่ 41 บาท รองลงมา มีผู้เลี้ยง จำนวน 7 รายหรือร้อยละ 36.85 มีราคาซื้อขายสูงสุดที่ 40 บาท และผู้เลี้ยง จำนวนอย่างละ 1 รายหรือร้อยละ 5.26 มีราคาซื้อขายสูงสุดที่ 38, 39 และ 42 บาท

ตารางที่ 26 ราคาซื้อขายสูงสุด

ราคาซื้อขายสูงสุด (บาท)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
38	1	5.26
39	1	5.26
40	7	36.85
41	9	47.37
42	1	5.26
รวม	19	100.00

ราคาซื้อขายต่ำสุด จากตารางที่ 27 จะเห็นว่าผู้ส่วนใหญ่ จำนวน 11 รายหรือร้อยละ 57.89 มีราคาซื้อขายต่ำสุดที่ 35 บาท รองลงมา มีผู้เลี้ยง จำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.79 มีราคาซื้อขายต่ำสุดที่ 34 บาท และผู้เลี้ยง จำนวนอย่างละ 2 รายหรือร้อยละ 10.53 มีราคาซื้อขายต่ำสุดที่ต่ำกว่า 34 และ 38 บาท และผู้เลี้ยงส่วนน้อย จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 มีราคาซื้อขายต่ำสุดที่ 37 บาท

ตารางที่ 27 ราคาซื้อขายต่ำสุด

ราคาซื้อขายต่ำสุด (บาท)	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 34	2	10.53
34	3	15.79
35	11	57.89
37	1	5.26
38	2	10.53
รวม	19	100.00

4.5) วิธีการซื้อขายปลาชะโด

วิธีการซื้อขายปลาชะโด จากตารางที่ 28 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ จำนวน 12 หรือร้อยละ 63.16 จะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงฟาร์ม รองลงมามีผู้เลี้ยง จำนวน 6 รายหรือร้อยละ 31.58 เจ้าของฟาร์มเอาไปส่งเอง และมีผู้เลี้ยงส่วนน้อย จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 5.26 จะเอาไปขายเอง

ตารางที่ 28 วิธีการซื้อขายปลาชะโด

วิธีการซื้อขายปลาชะโด	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เอาไปขายเอง	1	5.26
พ่อค้ามารับซื้อถึงฟาร์ม	12	63.16
เจ้าของฟาร์มเอาไปส่งเอง	6	31.58
รวม	19	100.00

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

5.1) ต้นทุนในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ต้นทุนในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง จากตารางที่ 29 เกษตรกรที่เลี้ยงปลาชะโดในกระชังส่วนใหญ่ใช้ต้นทุนในการผลิต 120,100 - 130,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.32 โดยค่าเฉลี่ยต้นทุนที่ใช้ในการผลิตต่อกระชัง 151,610 บาท เกษตรกรใช้ต้นทุนในการผลิตสูงสุด 205,200 บาทและเกษตรกรใช้ต้นทุนในการผลิตต่ำสุด 103,500 บาท

ตารางที่ 29 ต้นทุนรวมในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ต้นทุนในการผลิต	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
100,000 - 110,000 บาท	1	5.26
110,100 - 120,000 บาท	1	5.26
120,100 - 130,000 บาท	5	26.32
130,100 - 140,000 บาท	0	0
140,100 - 150,000 บาท	1	5.26
150,100 - 160,000 บาท	4	21.05
160,100 - 170,000 บาท	1	5.26
170,100 - 180,000 บาท	2	10.53
180,100 - 190,000 บาท	2	10.53
190,100 - 200,000 บาท	1	5.26
200,100 - 210,000 บาท	1	5.26
รวม	19	100.00

5.2) ต้นทุนในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ต้นทุนในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง จากตารางที่ 30 พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร ค่าพันธุ์ปลา ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่ายาป้องกันและรักษาโรค และค่าไฟฟ้า ตามลำดับ

ตารางที่ 30 ต้นทุนการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ต้นทุนในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง	ค่าเฉลี่ย / กระชัง	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	จำนวน(N)
ค่าอาหาร	147,368.42	200,000	100,000	19
ค่าพันธุ์ปลา	2,742.11	3,500	2,000	19
ค่าวัสดุอุปกรณ์	605.26	1,200	200	19
ค่ายาป้องกันและรักษาโรค	594.74	1,000	200	19
ค่าไฟฟ้า	342.10	500	200	19
รวม	151,652.63	206,200	102,600	x 19

หมายเหตุ ต้นทุนในการผลิตไม่ได้คิดต้นทุนจากกระชังที่ใช้ในการเลี้ยงเนื่องจากกระชังที่ใช้เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นกระชังเก่าของเกษตรกรที่ได้จากการเลี้ยงปลาบู่จึงทำการคิดเฉพาะต้นทุนผันแปรที่ใช้ในการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

5.3) ผลตอบแทนจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ผลตอบแทนจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง จากตารางที่ 31 พบว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาชะโด 120,000 - 130,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.32 ผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาชะโดต่อกระชังเฉลี่ย 165,873 บาท ผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาชะโดต่อกระชังสูงสุด 228,000 บาท และผลตอบแทนจากการเลี้ยงต่ำสุด 125,400 บาท

ตารางที่ 31 ผลตอบแทนจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ผลตอบแทนจากการผลิตปลาชะโด	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
120,000 - 130,000 บาท	5	26.32
130,100 - 140,000 บาท	3	15.79
140,100 - 150,000 บาท	1	5.26
150,100 - 160,000 บาท	1	5.26
160,100 - 170,000 บาท	2	10.53
170,100 - 180,000 บาท	0	0
180,100 - 190,000 บาท	1	5.26
190,100 - 200,000 บาท	0	0
200,100 - 210,000 บาท	3	15.79
210,100 - 220,000 บาท	2	10.53
220,100 - 230,000 บาท	1	5.26
รวม	19	100.00

กำไรสุทธิจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

กำไรสุทธิจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง จากตารางที่ 32 พบว่าเกษตรกรได้รับกำไรสุทธิจากการเลี้ยงปลาชะโด 3,000 - 6,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.05 กำไรสุทธิจากการเลี้ยงปลาชะโดต่อกระชังเฉลี่ย 19,121 บาท กำไรสุทธิจากการเลี้ยงปลาชะโดต่อกระชังสูงสุด 34,700 บาท และกำไรสุทธิจากการเลี้ยงต่ำสุด 4,000 บาท

ตารางที่ 32 กำไรสุทธิจากการผลิตปลาชะโดต่อกระชัง

ผลตอบแทนจากการผลิตปลาชะโด	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3,000 - 6,000 บาท	4	21.05
6,100 - 9,000 บาท	1	5.26
9,100 - 12,000 บาท	1	5.26
12,100 - 15,000 บาท	2	10.53
15,100 - 18,000 บาท	2	10.53
18,100 - 21,000 บาท	0	0
21,100 - 24,000 บาท	0	0
24,100 - 27,000 บาท	3	15.79
27,100 - 30,000 บาท	2	10.53
30,100 - 33,000 บาท	1	5.26
33,100 - 36,000 บาท	3	15.79
รวม	19	100.00

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

6.1) ปัญหา

จำนวนของผู้ที่มีปัญหาในการผลิตปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 33 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงปลาชะโดทั้งหมด มีปัญหาในการผลิต

ตารางที่ 33 จำนวนของผู้ที่มีปัญหาในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ปัญหาในการผลิต	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีปัญหา	19	100.00
รวม	19	100.00

ปัญหาในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

1. อาหารสดที่นำมาเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง คือ ปลาเบ็ด ซึ่งมีราคาสูงขึ้น
2. ราคาปลาชะโดสดมีราคาเท่าเดิม หรืออาจจะต่ำลง
3. พบว่าการผลิตปลาชะโดในกระชังเกิด โรคมากขึ้น ทำให้มีอัตราการสูญเสียมากขึ้น
4. ราคาของยารักษาโรคมีราคาสูงขึ้น
5. มีพ่อค้ามาซื้อ 2 ราย เลยกดราคาได้
6. ถึงเวลาที่ต้องจับปลาขาย ก็จับขายเลยไม่ได้
7. คุณภาพน้ำในบริเวณที่เลี้ยงปลาชะโดในกระชังไม่ค่อยดี มีน้ำมันและสารพิษปนเปื้อนในแหล่งน้ำมาก
8. มีปลาจากกรุงเทพฯ เข้ามาทำตลาดแทน

6.2) จำนวนของผู้มีข้อเสนอแนะในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

จำนวนของผู้มีข้อเสนอแนะในการผลิตปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 34 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงทั้งหมด มีข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 34 จำนวนของผู้มีข้อเสนอแนะในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ข้อเสนอแนะในการผลิต	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีข้อเสนอแนะ	19	100.00
รวม	19	100.00

6.3) ข้อเสนอแนะในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ข้อเสนอแนะในการผลิตปลาชะโดในกระชัง

1. ต้องการให้อาหารสดที่ใช้เลี้ยงปลา มีราคาถูกลง
2. ต้องการให้ราคาของยาที่ใช้รักษาโรคปลาชะโดถูกลง
3. ต้องการให้ราคาปลาชะโดสดมีราคาสูงขึ้น

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่จะทำให้เกษตรกรเลิกทำการผลิตปลา
ชะโดในกระชัง

จำนวนของผู้ที่จะเลิกทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง จากตารางที่ 35 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงทั้งหมด จะเลิกทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง

ตารางที่ 35 จำนวนของผู้ที่จะเลิกทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง

การผลิตปลาชะโดในกระชัง	ผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เลิกทำการผลิต	19	100
รวม	19	100.00

สาเหตุของผู้ที่จะเลิกทำการผลิตปลาชะโดในกระชัง

1. การเลี้ยงที่ขาดทุน
2. อาหารสดที่ใช้เลี้ยงปลาชะโดมีราคาแพง
3. มีโรคมามาก
4. ยารักษาโรคมมีราคาแพง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพ

จากการศึกษาถึงสาเหตุในการเลิกเลี้ยงและแนวทางการแก้ไขจากเกษตรกรที่มีความรู้ในเรื่องการผลิตปลาชะโดในกระชัง จำนวน 5 ราย ที่ได้เลิกการผลิตไปแล้ว พบว่าสาเหตุในการเลิกผลิตปลาชะโดในกระชังมีสาเหตุดังนี้

1. อาหารปลาที่มีราคาแพง

เนื่องจากปลาชะโดเป็นปลาที่ต้องเลี้ยงด้วยปลาเหยื่อ (ปลาเบ็ด) เพราะปลาชะโดเป็นปลากินเนื้อ ปลาชะโดไม่สามารถเลี้ยงโดยใช้อาหารสำเร็จรูปได้ ดังนั้นต้นทุนในการผลิตเกี่ยวกับอาหารปลาจึงมีราคาสูง เพราะปลาเบ็ด กิโลกรัมละ 4 – 7 บาท แล้วแต่ราคาฟ่อน้ำคั้นกลางจะกำหนด เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงปลาเพียงกระชังเดียว ดังนั้นถ้าจะไปซื้อปลาเหยื่อด้วยตัวเองถึงแหล่งที่ขายซึ่งมีราคาถูก (2 – 3 บาท) ก็ไม่คุ้มทุนกับค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าขนส่ง ดังนั้นจึงต้องพึ่งพ่อน้ำคั้นกลาง นายชลอ ทับเจริญ ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องที่ว่า “ ถ้าเราวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดได้ก็จะต่อรองราคากับพ่อน้ำคั้นกลางได้ แต่ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ต่างคนก็ต่างเลี้ยงจึงไม่มีกลุ่มเกษตรกรที่จะไปต่อรองราคากับพ่อน้ำคั้นกลางได้ ”

ส่วนนายสมการ อ่องแก้ว ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ กลุ่มเกษตรกรที่ยังทำการผลิตปลาชะโดในกระชังอยู่ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติหรือมีความสนิทสนมกับพ่อน้ำคั้นปลาเหยื่อ จึงทำให้ซื้ออาหารปลาได้ราคาถูกกว่าชาวบ้านกลุ่มอื่น ๆ ” นายฉัตร แก้วนิ่ม ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “ ถ้าเราต้องการให้ต้นทุนในการผลิตในเรื่องอาหารให้ต่ำลง เราจะต้องหาปลาเหยื่อเองเหมือนเกษตรกรที่เลี้ยงปลาชะโดในกระชังในเขื่อนต่าง ๆ เกษตรกรจะหาปลาเหยื่อได้เองตามแหล่งน้ำเช่น ปลาเป็นแก้ว ทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำลง ”

2. ปัญหาทางด้านการตลาด

เนื่องจากในปัจจุบันได้มีผู้เลี้ยงปลาชะโดจำนวนมากในแถบจังหวัดสุพรรณบุรี พิจิตร และอยุธยา โดยใช้การผลิตปลาชะโดจากบ่อดินไม่ได้เลี้ยงในกระชัง ดังนั้นจะสามารถเลี้ยงได้ปริมาณมากกว่าการเลี้ยงในกระชัง ดังนั้นพ่อน้ำคั้นส่วนใหญ่จะไปรับซื้อจากเกษตรกรในแถบนั้น เพราะสามารถซื้อได้ปริมาณมากกว่า และประกอบกับมีผู้เลี้ยงปลาชะโดจำนวนมาก จึงทำให้ราคาปลาชะโดลดลง นอกจากนี้พ่อน้ำคั้นส่วนใหญ่ก็หันไปซื้อปลาจากประเทศเขมร เพราะราคาถูกกว่า ทำให้ราคาของปลาชะโดลดลงไปอีก ปลาชะโดขายได้ราคาในช่วงเทศกาลแต่เกษตรกรไม่สามารถจะเลี้ยงจนถึงช่วงเทศกาลได้ เนื่องจากปลาชะโดเป็นปลาที่กินอาหารจุและกินเก่ง ถ้าปลาได้ขนาดแล้วยังไม่จับขายก็จะเป็นภาระในเรื่องค่าอาหารให้กับเกษตรกร ดังนั้นเมื่อปลาถึงขนาดโตตามที่พ่อน้ำคั้นซื้อต้องการเกษตรกรก็จะจับขายทันที นอกจากนี้ฤดูกาลก็มีผลต่อราคาขายของเกษตรกรผู้

เลี้ยงด้วย เนื่องจากในฤดูน้ำหลากจะมีปลาจากธรรมชาติเข้ามาในตลาดจำนวนมาก และผู้บริโภคส่วนใหญ่ก็นิยมบริโภคปลาจากธรรมชาติมากกว่าปลาที่เลี้ยง ดังนั้นในช่วงที่เกษตรกรจะขายปลาได้ในราคาต่ำ

3. การจัดการคุณภาพของน้ำ

การเลี้ยงปลาในกระชัง ปลาจะเจริญเติบโตได้ดีก็ต่อเมื่อได้อาศัยอยู่ในน้ำที่มีสภาพดี มีความลึกเพียงพอคือ มีความลึกอย่างน้อย 2 เมตร ระหว่างกันกระชังกับดินในขณะที่น้ำลดต่ำสุด แม่น้ำนานช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดนครสวรรค์ ในช่วงหน้าแล้งระดับน้ำลดต่ำมากจนไม่สามารถเลี้ยงปลาในกระชังได้ เนื่องจากความลึกของน้ำไม่พอ (ทำให้เกษตรกรเลี้ยงได้ระยะเวลาที่น้ำหลากเท่านั้น นอกจากนี้คุณภาพของแหล่งน้ำเกษตรกรไม่สามารถจะตรวจสอบได้ เช่น แร่ธาตุในน้ำ อุณหภูมิ ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ จำนวนคาร์บอนไดออกไซด์ ความเป็นกรดด่าง เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงปลาโดยใช้ประสบการณ์ในการเลี้ยงที่สะสมมาจากในอดีต ดังนั้นส่วนใหญ่จะขาดเทคโนโลยีในการผลิต และเพาะเลี้ยง

4. ปัญหาเรื่องโรคที่พบในการเลี้ยงปลา

การเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง เป็นการเลี้ยงปลาแบบหนาแน่นและยังมีการเร่งการเจริญเติบโตของปลาเพื่อให้ปลาเจริญเติบโตเร็วที่สุดนำไปสู่กำไรสูงสุด โดยใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ ในปัจจุบันนี้สภาพแหล่งน้ำธรรมชาติเสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ โดยทำให้ปลาที่เลี้ยงในกระชังอ่อนแอลงเป็นผลให้ปลาที่เลี้ยงเป็นโรค และเนื่องจากการเลี้ยงปลาในกระชังมีผู้เลี้ยงจำนวนมากเลี้ยงในบริเวณที่มีกระแสน้ำไหลจึงช่วยให้การแพร่กระจายของโรคเป็นไปได้โดยง่าย

โรคที่มักพบในการเลี้ยงปลาชะโดในกระชัง เท่าที่มีการศึกษาเกิดจากเชื้อโรคหลายชนิด ซึ่งสามารถจำแนกเป็นพวกใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. โรคที่เกิดจากปรสิต

1.1 ปรสิตภายใน จะพบภายในตัวปลาโดยจะพบมากโดยเกาะตามระบบทางเดินอาหาร เช่น พยาธิตัวกลม พยาธิตัวแบน แต่พบในปริมาณไม่มากจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาหนัก อาการโดยมากทำให้สัตว์น้ำเจริญเติบโตช้า ผอม เนื่องจากปรสิตเหล่านี้ จะดูดแย่งอาหารจากระบบทางเดินอาหารของปลา

1.2 ปรสิตภายนอก เป็นพวกที่ก่อให้เกิดความเสียหายส่วนใหญ่ ปรสิตภายนอกที่มักพบมากในการเลี้ยงปลาในกระชัง ได้แก่ เห็บปลา หนอนสมอ เห็บระฆัง

ปลิงใส โดยปรกติเหล่านี้ จะเข้าทำลายที่ลำตัวปลา จะทำให้ผิวหนังบริเวณนั้น เกิดการระคายเคืองและโป่งบวม ขอบรอบๆ มีสีแดง เกิดการอักเสบและเป็นบาดแผล มีการปล่อยเมือกออกมามาก ถ้าเกาะตามบริเวณครีบต่างๆ

1.3 จะทำให้ เหงือกบวมแดง เนื่องจากการอักเสบ ทำให้ปลาหายใจไม่สะดวก

2. โรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

โดยโรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียนั้น จะเกิดก็ต่อเมื่อให้อาหารที่ไม่สดหรือบูดเน่าและกระชังที่ใช้เลี้ยงไม่สะอาด อันเนื่องมาจากเศษอาหารที่หมักหมมมากทำให้เป็นการสะสมของเชื้อแบคทีเรีย โดยเชื้อแบคทีเรียจะเข้าทำลายตัวปลาทั้งภายนอกและภายใน โดยอาการนี้มักจะพบบ่อยๆ คือที่บริเวณก้นปลาที่มีการบวม ท้องบวม ตาโปน เก็ดตั้งฟอง ครีบต่างๆกร่อน หรือเกิดบาดแผลลามทั้งตัว เป็นต้น

5. ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุนรอนเป็นของตัวเองต้องอาศัยการกู้ยืมเงินมาลงทุน จากแหล่งเงินทุนต่างๆ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาชะโดในกระชังส่วนใหญ่แล้ว จะใช้วิธีการเอาอาหารปลามาก่อนจากพ่อค้าคนกลาง และเมื่อมีการจับปลาขายหมดก็จะทำการติดบัญชีหักล้างกัน โดยพ่อค้าคนกลางผู้ขายอาหารปลา (ปลาเป็ด) เป็นรายเดียวกับพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อปลาในท้องถิ่น ซึ่งในบางครั้งเกษตรกรต้องขายปลาในราคาค่อนข้างต่ำ เพราะว่า ต้องขายให้กับเจ้าของอาหารปลานั้นเอง ซึ่งถ้าหากเกษตรกรจะขอกู้เงินจากทางธนาคารของรัฐ ทางธนาคารก็ไม่พิจารณาให้กู้เงินมาลงทุนก่อน

6. ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ

มักจะเกิดปัญหาในช่วงฤดูฝน ซึ่งทำให้เกิดน้ำหลาก ทำให้ผู้เลี้ยงได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก โดยเมื่อถึงฤดูน้ำหลากจะทำให้เกิดกระแสน้ำซึ่งมีความแรง ทำให้กระชังอาจจะหลุดลอยได้ หรือในบางครั้งก็มีกิ่งไม้ใหญ่ไหลตามลำน้ำมากระแทกกระชังทำให้กระชังชำรุดเสียหาย ปลาที่เลี้ยงไว้อาจหลุดออกนอกกระชังได้ กระแสน้ำไหลแรงจะมีความขุ่นค่อนข้างมาก ทำให้ปลากินอาหารน้อยลง ปลาหายใจลำบากเนื่องจากมีตะกอนในน้ำมาก โดยมากมีผลกระทบต่อปลาขนาดเล็ก และกระแสน้ำแรงยังมีผลต่อการให้อาหารปลา เนื่องจากกระแสน้ำอาจจะพัดพาอาหารปลาไปด้วย ทำให้ปลาได้รับอาหารไม่เต็มที่.

7. ปัญหาเทคนิคในการเลี้ยง

เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำการเลี้ยงปลาในกระชัง ไม่ทราบถึงเทคนิคในการเลี้ยงปลาที่เป็นวิชาการ เกษตรกรยังขาดความรู้ทางด้านเทคนิคการเลี้ยงปลาที่ถูกต้อง แต่เกษตรกรก็จะอาศัยการเรียนรู้และศึกษาจากประสบการณ์ ซึ่งในบางครั้งก็ไม่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติของกรมประมงที่ได้ทำการศึกษาไว้ เช่น ขั้นตอนในการปล่อยลูกปลาลงกระชัง ความหนาแน่นในการปล่อยลูกปลาลงกระชัง ซึ่งในบางครั้งส่งผลให้ลูกปลาที่ปล่อยลงในกระชังตาย เนื่องจากไม่ทราบขั้นตอนการปล่อย หรือปล่อยลูกปลาในจำนวนที่มากเกินไป เพียงเพื่อ เเทอถึงเวลาจับปลาก็จะได้ปลาในจำนวนที่มาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น